

Jubileum Jiřího Jiráčka

Jsou lidé, kteří ani svým vzhledem, ani svou vitalitou neodpovídají kalendářnímu údaji o svém věku. Typickým příkladem tohoto druhu je profesor ruského jazyka PhDr. Jiří Jiráček, DrSc., někdejší vedoucí Katedry ruského jazyka na Filozofické fakultě MU, Pražan původem, Brňan dlouholetým působením, který se 2. prosince 1999 dožívá pětasedmdesáti let.

Jubilantův vědecký i pedagogický profil formovaly dvě naše přední univerzity: na Filozofické fakultě UK vystudoval po okupaci obor ruština-angličtina a od roku 1956 až do svého odchodu do důchodu (1991) působil na Masarykově univerzitě v Brně. Od počátků své publikační a pedagogické činnosti na jazykovém oddělení Lékařské fakulty MU až po její vyvrcholení — po dosažení doktorátu věd a jmenování profesorem ruského jazyka na Filozofické fakultě — uveřejnil Jiráček vedle knižních publikací (viz níže) přes půldruhého sta časopiseckých studií, recenzí, zpráv a jiných textů, tematicky zaměřených na různé otázky ruské gramatiky, tvoření slov a lexikologie. Zasáhl však účinně i do oblasti akcentologie a syntaxe ruštiny.

Výchozím bodem pro systematický průzkum otázek slovo tvorby byl jeho zájem o terminologickou problematiku, iniciovaný jeho působením na lékařské fakultě. Aktuálnost této problematiky je zjevná právě v nynější době vzrůstajícího významu vědy a techniky pro lidskou komunikaci. Syntézou Jiráčkových poznatků jsou pak jeho dvě knižní publikace, vydané Masarykovou univerzitou, a to *Интернациональные суффиксы существительных в современном русском языке* z roku 1971 a *Adjektiva s internacionálními sufixálními morfy v současné ruštině* z roku 1984. V obou knihách, které se dočkaly řady příznivých ohlasů i ze zahraničí, se projevuje — stejně jako i v jiných jubileantových pracích — autorova široká erudice, umožňující analýzu orientovanou jak na synchronní, tak i na diachronní popis jazykových jevů.

Integrální součástí jubileantovy odborné činnosti je i jeho působení pedagogické. Několikaletou praxí na střední škole i spoluautorstvím na učebnicích získal cenné zkušenosti, které později s úspěchem uplatnil při konání přednášek a seminářů z morfologie, slovo tvorby i lexikologie, mimo jiné také na dnešní Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích. Řada diplomantů i doktorandů mu vděčí za výsledky, jichž dosáhli pod jeho důsledným a svědomitým vedením. Lingvistická složka výuky ruštiny byla pak obohacena i jubileantovým autorstvím, popř. spoluautorstvím učebních textů a učebnic, z nichž jmenujme jeho *Morfologii 1. Substantivum*, Brno 1986, dále pak kolektivní publikaci *Орфография, пунктуация и книжно-письменная речь русского языка*, Praha 1979, a podobně zaměřenou *Пříručku ruského pravopisu*, Praha 1989²; z nedávné doby pak uveďme Jiráčkovu spoluautorství při zpracování vysokoškolské učebnice *Morfologie ruštiny 1, 2*. Brno 1996, 1997.

Jako vysokoškolský pedagog se jubilant podílel na mnoha různých vědecko-

organizačních aktivitách: byl členem komisí pro vědeckou přípravu, pro udělování vědeckých hodností apod., dále členem redakční rady časopisu Čs. rusistika, členem výboru brněnské pobočky Jazykovědného sdružení ČSAV (nyní ČR) aj. Zúčastnil se také mnoha podniků České asociace rusistů (ČAR) a několika sjezdů MAPRJAL.

Jubilant odchodem do důchodu nepozbyl nic ze svého zájmu o vědeckou a pedagogickou problematiku svého bývalého pracoviště. Ačkoli trvale pobývá v Třeboni, je s ním ve stálém styku a živě komentuje nové události, o nichž se dovídá. Neutuchá ani jeho badatelské úsilí a snaha být průběžně informován o všem, co se týká vývoje v jeho vědním oboru, o stavu naší společnosti i o mezinárodní situaci. Svým životním elánem (jezdí stále na kole), houževnatostí i pracovní aktivitou může být vzorem i pro mnohé mladší pracovníky. Přejeme m, aby si v dalších letech zachoval pevné zdraví, dobrou pohodu i náladu, a těšíme se na další jeho příspěvky pro rozvoj rusistiky.

Stanislav Žaža